

جغرافیای مواد مخدر

مؤلفان:

دکتر بهمن بادی نژاد

دکتر ناصر بیات

(اعضاء هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)

دکتر ابراهیم رستگار

(عضو هیئت علمی دانشگاه شیراز)

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۸

انتشارات دانشگاه
علوم انتظامی امین

جغرافیای مواد مخدر

مؤلفان: سید علی عبادی نژاد، ناصر بیات، ابراهیم رستگار

ناظر علمی: دکتر محمد حسین جعفریان

چاپ: بهار ۱۳۹۸

شماره: ۱۰۰

قیمت: ۳۳,۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و طراحی: چاپ و طرح امروز

نشانی: تهران، ابتدای بزرگراه شهید خرازی، خیابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه علوم انتظامی امین

تلفن: ۴۸۹۳۱۲۹۳

هر نوع چاپ و بار و ون مجوز ناشر، پیگرد قانونی دارد

سرشناسه: عبادی نژاد، سید علی، ۱۳۵۳ -

عنوان و نام پدیدآور: جغرافیای مواد مخدر/ مؤلفان: سید علی عبادی نژاد، ناصر بیات، ابراهیم رستگار.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، ۹۷*

مشخصات ظاهری: ۲۱۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳-۳۰۷-۰

موضوع: مواد مخدر- ایران - قاچاق - پیشگیری Drug traffic - Iran - Prevention

موضوع: اعتیاد - ایران - پیشگیری

موضوع: Drug addiction - Iran - Prevention

موضوع: سوء مصرف دارو - ایران - پیشگیری Drug abuse - Iran - Prevention

موضوع: مواد مخدر - قاچاق - جنبه‌های اقتصادی

موضوع: Drug traffic - Economic aspects

موضوع: مواد مخدر - قاچاق - جنبه‌های اجتماعی Drug traffic - Social aspects

موضوع: مواد مخدر - پایگاه‌های اطلاعاتی

موضوع: Narcotics - Databases

شناسه افزوده: بیات، ناصر، ۱۳۶۰ - شناسه افزوده: رستگار، ابراهیم، ۱۳۶۰ -

شناسه افزوده: دانشگاه علوم انتظامی امین شناسه افزوده: Amin Police University

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷۴۳۱HV ج ۲/ع ۲

رده‌بندی دیویی: ۴۳۶۴

شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۶۷۲۲۳

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸	پیشگفتار نویسنده
	فصل اول: جغرافیای مواد مخدر از منظر مکتب‌های جغرافیایی
۱۰	مقدمه
۱۱	جغرافیای مواد مخدر از منظر جبرگرایی محیطی
۱۴	مکتب جغرافیای چشم‌انداز و مواد مخدر
۱۷	رویکرد نظریه‌های تحلیل فضایی در مطالعه جغرافیای مواد مخدر
۲۱	الگوی «شش فضایی» «هاگراستراند» و گسترش فضایی مواد مخدر
۲۵	جغرافیای «مارگرا» و تحلیل رفتار فضایی مجرمان مواد مخدر
۲۹	جغرافیای رادیکال و جرایم مواد مخدر
۳۳	مکتب انسانی: بنوعی، بنوعی، راد مخدر
۳۷	جمع‌بندی فصل
	فصل دوم: روش‌های اساسی مطالعه جغرافیای مواد مخدر
۴۰	مقدمه
۴۴	مسأله‌شناسی در جغرافیای مواد مخدر
۴۵	قلمروهای مکانی و زمانی
۴۵	منابع داده و اطلاعات
۴۶	ابزارهای مطالعاتی
۵۰	ابزارها و روش‌ها در مطالعات مواد مخدر با تأکید بر قلمروهای کوچک مقیاس
۵۲	جمع‌بندی فصل
	فصل سوم: جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک مواد مخدر
۵۶	مقدمه
۵۷	جغرافیای سیاسی مواد مخدر در جهان
۶۲	ابعاد جهانی و فراملی مصرف مواد مخدر
۶۴	مواد مخدر و امنیت ملی
۷۵	اقتصاد سیاسی مواد مخدر
۷۸	معضلات ژئوپلیتیکی مواد مخدر
۸۶	جمع‌بندی فصل
	فصل چهارم: جغرافیای اقتصادی مواد مخدر
۹۰	مقدمه
۹۱	قلمروهای مکانی تولید و عرضه انواع مواد مخدر
۹۷	شبکه‌های توزیع مواد مخدر
۹۹	قلمروهای مکانی مصرف مواد مخدر
۱۰۳	اقتصاد مواد مخدر: گردش سرمایه در جغرافیای مواد مخدر

۱۰۵	جمع‌بندی فصل
	فصل پنجم: جغرافیای حمل‌ونقل مواد مخدر
۱۱۰	مقدمه
۱۱۱	مسیرهای عمده قاچاق مواد مخدر
۱۱۲	مسیر بالکان
۱۱۲	مسیرهای انحرافی شمالی
۱۱۲	مسیرهای انحرافی مرکزی و جنوبی
۱۱۳	مسیرهای منتهی به بازارهای بزرگ چین
۱۱۵	مسیرهای قاچاق در منطقه آسیای مرکزی
۱۱۸	مسیرهای قاچاق‌های راد مخدر در ایران
۱۲۹	جمع‌بندی فصل
	فصل ششم: جغرافیای سلامت و مواد مخدر
۱۳۴	مقدمه
۱۳۵	آثار و پیامدهای سوء مصرف راد مخدر (جهان-ایران)
۱۳۶	سلامت محیطی: عوامل محیط و هم‌راستا به مواد مخدر
۱۳۷	بیماری‌های ناشی از مصرف مواد مخدر و توابع جغرافیایی آنها
۱۳۸	رویکرد جغرافیای سلامت در پیشگیری، درمان و مراقبت‌های مصرف مواد مخدر
۱۴۰	جمع‌بندی فصل
	فصل هفتم: جغرافیای اجتماعی مواد مخدر
۱۴۴	مقدمه
۱۴۷	نظریه‌های اجتماعی و جغرافیای مواد مخدر
۱۵۹	جغرافیای اجتماعی اعتیاد به مواد مخدر
۱۶۶	اپیدمیولوژی مواد مخدر در قلمرو جغرافیای اجتماعی
۱۶۸	هزینه‌های اجتماعی مواد مخدر
۱۷۱	قلمروهای فضایی آسیب‌پذیر و پیشگیری اجتماعی گرایش به مواد مخدر
۱۷۵	جمع‌بندی فصل
	فصل هشتم: جغرافیای مواد مخدر در مطالعات ناحیه‌ای جرم: شهری و روستایی
۱۷۸	مقدمه
۱۷۹	جغرافیای جرایم مواد مخدر در نواحی شهری
۱۸۲	الگوهای فضایی - زمانی جرم در مطالعات شهری
۱۸۴	رابطه مکان و جرم در مطالعات شهری از دیدگاه امنیت
۱۹۳	جغرافیای جرایم مواد مخدر در نواحی روستایی
۱۹۹	جمع‌بندی فصل
۲۰۰	سخن پایانی
۲۰۴	منابع و مآخذ

پیشگفتار

طی تاریخ معاصر ایران، مواد مخدر و مسائل و مشکلات ناشی از آن، در مقیاس ملی و منطقه‌ای یکی از برجسته‌ترین و بزرگترین موضوع‌های تهدیدساز برای کشور بوده است؛ مبارزه با مواد مخدر همواره با هزینه‌های گسترده‌ای برای جمهوری اسلامی ایران به لحاظ اقتصادی، اجتماعی و تجهیزات و نیروی انسانی همراه بوده است. موقعیت خاص جغرافیایی ایران و قرار گرفتن در همسایگی کشور افغانستان - بزرگترین کانون تولید مواد مخدر در جهان - را می‌توان مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر طرح موضوع مواد مخدر به عنوان یک عامل تهدیدساز ملی شناخت؛ این وضعیت به طور طبیعی اهمیت علم جغرافیا در پرداختن به موضوع مواد مخدر را مطرح می‌کند. ابلاغ سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر از سوی مقام معظم رهبری به قوای سه گانه کشور در سال ۱۳۸۵ در بازده بند کلی به روشنی بیانگر رویکرد جامع و تخصصی به موضوع مبارزه با مواد مخدر است. بالطبع علم جغرافیا و زیرشاخه‌های متعدد آن یکی از برجسته‌ترین تخصص‌هایی است که می‌تواند دستاوردهای راهگشایی در این حوزه برای تصمیم‌گیران در پی داشته باشد.

بررسی‌های به عمل آمده در ادبیات و منابعی جغرافیای مواد مخدر بیانگر آن است که تا کنون در این زمینه کتاب‌های متعددی در کشورهای مختلف جهان تألیف شده است؛ اما در ایران علی‌رغم اهمیت موضوع تاکنون کتاب جامع و قابل توجهی نوشته نشده است؛ بنابراین خلاء آثار تألیفی آکادمیک و علمی برای شناخت جغرافیای مواد مخدر در ابعاد مختلف آشکار به نظر می‌رسد. با توجه به ارتقاء مستقیم سازمان نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران با موضوع مبارزه با مواد مخدر، در عرصه عملی و اجرایی، طرح موضوعی جغرافیای مواد مخدر از سوی گروه جغرافیا در دانشگاه علوم انتظامی و تولید و تألیف آثار علمی در این زمینه یک ضرورت علمی دارای اولویت و به لحاظ فراهم‌سازی بسترهای آکادمیک در موضوع مبارزه با مواد مخدر از اهمیت بسزایی برخوردار است.